

# Hundadagakongur í Sjonleikarhúsinum

**Frumframfærslan var leygarkvöldið. Um figgingin skal hvíla í sær sjálvum, verður neyðugt at sýna leikin einar triati ferðir**

Seinasta leygarkvöld var frumframfærsla av sjonleikinum »HUNDADAGAKONGUR«, eftir íslenska hövundan og altingsmannin, Jónas Arnason, og sum Jóhan Hendrik Winther Poulsen hevur týtt. Leikurin, ið er sangleikur, hevur síðan verið sýndur hvørt kvöld, ið verið hevur.

Meðan venjingarnar so smátt vórðu byrjaðar, metti sjonleikarafelagið, at um figgingin skal hvíla í sær sjálvum, verður neyðugt at sýna leikin triati ferðir, og er bert at vóna, at tað verður neyðugt.

Hvat fer so fram á leikpallinum í Sjonleikarhúsinum í hesum døgum? Í leikskránni verður soleiðis greitt frá:

Leikevnið er tikið frá einari av teimum sjáldsamastu hendringum í søgu Íslands, eitt ævintýr í sjálvari sær. Hövundurin fer lætt um tað sannsøguliga, men letur tað lúta fyri teim krøvum, sum skemti-leikur setur; hesum dylur hann ikki yvir men kallar leikin beinvegin »søguligt leikhússverke«.

Hvør var hesin maður, sum er hövuðspersónur í leikinum, og hvussu heftist hetta undarlaga eyknevnið við hann?

21. juni 1809 — tá leikaðu teir bardagar, ið nevndir verða

til, og hon er tann: Fleiri og størri skip meira nýmótans amboð, men fongurin veksur ikki, hann minskar. Niðurstøðan er tann — ovurfisking. Sama skil hjá okkum og mátti tað verið vert at tikið til eftirtektar.

Nei góðu menn, á sama hátt sum hagi og björg mugu røktast væl og skerast við skili, soleiðis má landgrunnurin tað við.

Eg vil hervið heita á tykkum lögtingsmenn, hugsi tykkum væl um áðrenn tit gera nakað, sum kann vera vil stóran skaða, tí tað eru nógv húsarhald ið beinleiðis ella óbeinleiðis fáa sít breið av landgrunninum í dag, og tað gongur sum er.

Men verður loyvi givið til troling, verður ikki so gott, tí flotin er so stórur, at har verður mangur víð skerdan lut.

Hesi orð mín, vóni eg, at tit hava í huga pá tann eina dag.

Eg vil einda fyri hesu ferð, við at ynskja øllum Føroya fólki eitt gott og gleðiligt nýár, eisini tær Birgir.

Nýárskvöld.

Juul Jacobsen, Nólsoy...

eftir Napoleoni Bonaparta — kom prútt enskt fregattskip av havi og kastaði akkerum fyri Reykjavík, smábygd við einum 350 íbúgvum. Fyri ferðini ráddi enskur keypmáður, Samuel Phelps at navni, sum m.a. hevði í orðum at keypa tál til sápugetar og selja íslendingum ymsa neyðsynjarvør. Við í ferðini hevði hann sum tulk ungan danskan sjómann, ið farin var í enska tenastu. Hann æt Jörgen Jürgensen, f. í Keymannahavn 1780, faðir hansara var kgl. hiro-ursmiður; ein bróðursonur hansara var hin gítu skemtiteknarin Fritz Jürgensen (1818-63). Handil í Íslandi var tá bert loyvdur donskum ríkisborgarum, men bretar høvdu fingið loyvi til at handla har sambært sáttmála, men stiftamtmaðurin Trampe greini, sum sjálvur vildi gera sær dælt av vortrotinum og selja farm, sum hann hevði flutt til landið, vildi einki til at lata sáttmálan koma í gildi; fyrri at lætta sær um, gjordu Phelps og hansara menn ikki vandari enn, at teir tóku Trampe greiva fanga og høvdu hann í hdi á skipinum. Landsstjórnin læt Phelps Jorundi upp í hendur, og 26. juni negldi hann upp kunngerð, ið segði, at allur danskur myndugleiki var avtíkin á Íslandi. Hald varð lagt á vörurnar í danska handlinum, og bretar kundu nú óhindraðir handla við íslendingar. Jörgen Jürgensen, ella Jorundur, sum íslendingar nevna hann, fekk sær setur í amtmanshúsinum. Í fyrstuni kallaði hann seg ikki beinleiðis kong, men titlulur var, sum skrivað er undir einum av uppsøgnum, »alls Íslands verndari, og hægstráðandi til sjós og lands«. Hann fekk sær livverju — ein teirra var Jón Guðmundsson, sum seinni búsettist í Føroyum og fekk sær ættarnavnið Effersøe eftir eftir heimaoyggj sín Orfirisey stutt frá Reykjavík —, slepti fangum leysum og royndi við øllum brögðum at vinna sær fylgi íslendinga, beyð teimum íslensku embætismonnum at halda fram í embætum sínum, og teir flestu tóku, av, t. d. vann

hann biskupin, Geir Víðalín, fult og heilt fyri sær. Hann gav fyriskipan um, at íslendingar skuldu velja sjei menn til at geva landinum lógir, og at Ísland skuldi hava eigið flagg (tað íslenska flagg skal vera blátt, við trimum hvítum torskiskum á, hvørs virðing Vær viljum takast á hendur at forsvara við Várum livi og blóð). Sum frá leið leit hann á seg sum kong — nýti kongligt fleirtal um sjálvan seg: Vær, Oss og Vár og alt, sum tí til hoyrir. Jorundur hevði mangar ætlanir um at bota um standin í landinum og setti summar teirra í verk. Latinskúlan á Bessastøðum, sum var í vánaligum skili vegna peningaloyssi, fekk hann aftur á fótur við riviligum peningaveitingum. Men kongsváld hansara yvir teimum 50.000 íslendingum royndist stókkut. Um miðjan august kom bretsks herskip til Reykjavíkar, Trampe greivi, sum flýddur var úr varðhaldi, og aðrir bóru ilt fyrj yvirmannin á skipinum, Alexander Jones, um Jorundur, og 22. august gjørdi hann seing við tveir fremstu embætismenn landsins, sum setti Jorundur frá valdi, og hann var síðan fluttur til Onglands. Her skal ikki verða meira røtt um forløg hansara enn tað, at hann kom í fongsul fyrri gerðir sínar. Hann gjørdist drykkfeldur og livdi óregluligt lív, var tíður gestur í fangahúsinum, og at enda varð hann fluttur fangi til van Diemens Land (Tasmaníu), har sum hann endaði dagar sínar 1845. Hann var gávuríkur maður, kringur við penninum og dugdi væl at tekna. Nógv skrivligt liggur eftir hann av ymsum slag, harimillum sjálvsævisoga, har sum hann ber í bótufloka fyrri framferð sína. Hann hevði nomið tær frælsis-hugsjónir, sum uppi vóru í tíðini, og royndi at fremja tær í verki í Íslandi, men ríki hansara var á ov veikum støði reist og stóð ikki hundadagarnar út, harav eyknevnið.

Í kvöld skulu vit siggja skemtileik um Jorundur hundadagakong. Vit føroyingar kunnu minnast hann við takksemi. Hevði hann ikki fingið tað stuttliga hugskot at gera seg til kong yvir íslendingum, var myndin av Rasmusi Effersøe valla komin at hanga yvir fremsta leikpalli okkara.



Partafelagið

**FØROYA BANKI**

TÓRSHAVN

**Mánaðarjavni**

pr. ultimo desember 1972

| OGN                                    | kr.          | kr.          |
|----------------------------------------|--------------|--------------|
| Kassapeningur                          |              | 5.149.556,77 |
| Bankar og sparikassar inn-<br>anlands: |              |              |
| Innskot                                | 6.571.957,94 |              |
| Kreditittir og lán                     | 1.238.802,56 | 7.810.760,50 |

|                                                                                                       |               |                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------|
| *) Bankar uttanlands                                                                                  |               | 539.136,01            |
| *) Útlendskur peningur og<br>vexlar                                                                   |               | 144.900,79            |
| Innlendsk virðisskjøl                                                                                 |               | 59.445.784,79         |
| Egin partabrev (nom. kr. 19.800)                                                                      |               | 29.700,—              |
| Veðskuldarbrev                                                                                        |               | 184.776,53            |
| Innlendskir vexlar                                                                                    |               | 15.908.444,98         |
| Útlán                                                                                                 |               | 79.454.631,53         |
| Kassakreditittir                                                                                      |               | 83.139.304,54         |
| *) Kontokurant:                                                                                       |               |                       |
| Innlendsk rokning                                                                                     | 27.220.607,97 |                       |
| Útlendsk rokning                                                                                      | 0,00          | 27.220.607,97         |
| Ymiskir skuldarar                                                                                     |               | 2.952.581,83          |
| Millum trygdir fyrri teim<br>fimm seinastu upphæddu-<br>num eru egin partabrev<br>nom. kr. 146.800,00 |               |                       |
| Ábyrgdir                                                                                              |               | 18.679.205,93         |
| Fastar ognir                                                                                          |               | 7.581.655,86          |
| Innbúgv og boxrúm                                                                                     |               | 574.241,94            |
| Rentuseðlar                                                                                           |               |                       |
| Kostnaður                                                                                             |               | 8.510.004,68          |
|                                                                                                       |               | <b>317.325.294,65</b> |

\*) ogn uttanlanda kr. 684.03680

| S K U L D                                   | kr.          | kr.           |
|---------------------------------------------|--------------|---------------|
| Partapeningur                               |              | 10.000.000,00 |
| Tiltakspeningur:                            |              |               |
| Lógasettur tiltakspeningur                  | 8.000.000,00 |               |
| Eykattiltaksgrunnur                         | 2.300.000,00 |               |
| Kursjavnargrunnur                           | 400.000,00   |               |
| Avskrivningargrunnur fyrri<br>fastar ognir  | 1.024.003,19 |               |
| Avsett til skatt                            | 2.600.000,00 |               |
| Fløgugrunnur                                | 400.000,00   |               |
| Yvirkursur viðv. hæk-<br>an av partapeningi | 125.000,00   |               |
| Flutt frá seinasta ári                      | 602.566,32   | 15.451.569,51 |

|                                                            |               |                       |
|------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------|
| Foliokonto                                                 |               | 3.659.213,54          |
| *) Kontokurant                                             |               |                       |
| Innlendsk rokning                                          | 52.155.032,64 |                       |
| Útlendsk rokning                                           | 28.448,61     | 52.183.481,25         |
| *) Innlán á bankabók við styttri<br>uppsøgn enn ein mánaða |               | 66.815.273,08         |
| *) Innlán við mánaða uppsøgn<br>ella longri                |               | 110.419.716,15        |
| Bankar og sparikassar inn-<br>anlands:                     |               |                       |
| Innskot                                                    | 11.226.128,43 |                       |
| Kreditittir og lán                                         | 4.896.650,—   | 16.122.778,43         |
| *) Bankar uttanlands                                       |               | 1.161.107,19          |
| Endurdiskonteraðir inn-<br>lendskir vexlar:                |               | 6.412.837,—           |
| Ábyrgdir                                                   |               | 18.679.205,93         |
| Ymiskir ognarar                                            |               | 6.674.295,17          |
| Renta og provisjón v. m.                                   |               | 9.745.817,40          |
|                                                            |               | <b>317.325.294,65</b> |

\*) skuld uttanlanda kr. 1.618.910,32

FÆRØSK MARGARINE

**Vita No 1**

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT